

Universiteit Gent

Oosterse Talen en Culturen

Klassiek Chinees I

Vertalingen Shadick en oefeningen

Versie 2

*Sarah Deschodt, studiepraeses Tomo no Kai 2009-2010
Intellectueel eigendom van Tomo no Kai*

Inhoudstafel

A. Lectuur Shadick.....	2
I.一、吉凶	2
II.二、影	3
III.三、不識字	4
IV.四、鴉	5
V.五、善射者 · 孟子離婁下	7
B. Oefeningen.....	9
I. Grammaticale vragen.....	9
II. Vertaal naar het Klassiek Chinees.....	11
III. Analyse + vertaal naar het Nederlands.....	12

Beste Japanoloog of Sinoloog,

Studentencursussen zijn er om het de studenten gemakkelijker te maken voor de testen en tijdens de blok. Deze stucu bevat alle teksten in karakters zodat er niet constant dient meegevolgd te worden in de shadick en om grammaticale structuren te kunnen duiden. Daarom zijn ook de vertalingen van de teksten zoveel mogelijk letterlijk gehouden. Wij zijn niet onfeilbaar, bij het ontdekken van fouten of als er opmerkingen en vragen zijn, gelieve die naar onderstaande of de Tomo no Kai te sturen.

Wij willen erop aandringen dat de lessen actief meevolgen, vooral bij dit vak, een sterke aanrader is. Deze studiecursus is bij voorkeur in combinatie met de eigen nota's te gebruiken en mag niet gezien worden als plaatsvervangend voor de les. Om deze reden verdelen we de stucu's pas laat op het semester.

Veel succes met je studies,

Sarah Deschodt, namens het Tomo no Kai praesidium 2009-2010

Met dank aan Micha Libert voor het uitlenen van notities en Dominique Miguel voor het overlezen.

B. Lectuur Shadick

I. 一、吉凶

1. 鴉鳴於樹上。
De kraai zingt op (de top van) de boom.
2. 兒以石擊之。
Het kind treft de kraai met een steen.
3. 父曰。何以擊鴉。
De vader zegt: “Waarom sla je de kraai?”.
4. 兒曰。人言。
Het kind antwoordt (zegt): “De mensen zeggen het volgende (men zegt dat).”
5. 鵲之鳴吉。鴉之鳴凶。
Het gezang van de ekster is voorspoedig en het gezang van de kraai is ramspoedig.
6. 今鳴者鴉也。
Degene die nu zingt, is een kraai.
7. 以故擊之。
Daarom sla ik hem.”
8. 父曰。人之智高於鳥之智。
De vader zegt: “De kennis van de mens is hoger dan de kennis van een vogel.”
9. 人不能知吉凶。
Mensen kunnen hun lot niet kennen.
10. 鳥何以能知之。
Waarom zou een vogel het kunnen kennen?”.

Zin 1 en 2:

於: CV (leidt BwB van Plaats in), komt na het werkwoord

以: CV (leidt BwB van Reden/Middel in), staat voor het werkwoord

Zin 7: 以故 = daarom

Vgw.

以 ... 故 = omwille van de reden/omdat

BwB v Reden

II. 二、影

1. 一夕。群兒戲於院中。

Op een avond speelt een groep kinderen op (het midden van) het plein.

2. 明月初上。

De heldere maan komt net op.

3. 院中樹影滿地。

Op het midden van het plein bedekt de schaduw van de bomen de grond.

4. 群兒皆樂。

De groep kinderen zijn allemaal blij.

5. 有頃。一兒忽覺有人隨之。

Na een tijdje voelt één kind plots dat (er) iemand (is die) hem volgt.

6. 甚恐。

Hij is erg bang.

7. 急告其友。

Haastig vertelt hij het aan zijn vriend.

8. 友曰。隨汝者。乃汝之影也。

De vriend zegt: “Diegene die jou volgt, is niets anders dan jouw eigen schaduw.

9. 當汝行於月下之時。地上遂有汝影。

Net op het moment dat jij wandelt onder de maan, is er bijgevolg op de grond jouw schaduw.

10. 汝何以忘之。

Waarom vergeet je dit?”.

Zin 5: na 有: pivot-structuur: 有人隨之

Ww. Lv.
Ond. Ww. Lv.

Zin 9: 有: onpersoonlijk gebruikt. 地上 = pseudo-onderwerp/ BwB van plaats

III. 三、不識字

1. 山有虎。害人且傷畜。

In de bergen zijn er tijgers. Ze kwetsen de mensen en schaden het vee.

2. 獵人謀捕虎。

Een jager plant de tijgers te vangen.

3. 設阱以伺之。

Hij zet een val om hem (de tijger) op te wachten.

4. 以大字書於牆上曰。

Met grote karakters schrijft hij op de muur (het volgende):

5. 下有虎阱。行人止步。

“Hieronder is er een tijgerval. Wandelaar, stop je schreden.

6. 字既大且著。

De karakters zijn niet alleen groot maar ook duidelijk.

7. 鄉人之不識字者過牆下。

Iemand van de dorpelingen die geen karakters kent, passeert onder de muur.

8. 且歌且行。

Hij zingt terwijl hij (ook) wandelt.

9. 誤踏虎阱而墮於其中。

Per vergissing trapt hij op de tijgerval en hij valt er (middenin/) erin.

10. 大呼以求救。

Hij roept luid om hulp te vragen.

11. 既出。人為之說牆上所書之義。

Nadat hij er is uitgeraakt, verklaart iemand voor hem de betekenis van wat er op de muur geschreven staat.

12. 鄉人歎曰。

De dorpeling klaagt:

13. 吾若識字。豈至此哉。

“Indien ik karakters had gekend, hoe zou het dan zo ver gekomen zijn!”.

Zin 3: ellips 之 na 以

IV. 四、鴉

1. 鴉渴甚。

De dorst van de kraai is erg.

2. 見院中有水壺。乃欲飲之。

Hij ziet dat er in (het midden van) de tuin een waterkruik staat, dus wil hij eruit (= het) drinken.

3. 壺深水淺。

De kruik is diep en het water ondiep.

4. 鴉雖竭力以伸頸。猶不得飲。

Hoewel de kraai al zijn kracht uitputte om zijn nek te strekken, toch slaagde hij er niet in te drinken.

5. 仰首而思曰。

Hij heft zijn hoofd op en denkt bij zichzelf (denkt en zegt):

6. 使壺淺而水深。則我得飲。

“Als de kruik ondiep was en het water diep, dan zou ik kunnen drinken.

7. 今非獨壺深水亦淺。縱倍吾頸之長。亦不得飲。

Nu is de kruik niet alleen diep, het water is ook ondiep. Zelfs als ik de lengte van mijn nek verdubbel, toch bereik ik niet drinken.

8. 我何以解吾渴。

Hoe neem ik mijn dorst weg?”.

9. 久之。鴉似有所悟。

Na lange tijd lijkt de kraai zich plots iets te realiseren (iets te hebben dat hij zich plots realiseert).

10. 乃飛去。

Dan vliegt hij weg.

11. 銜石而至。

Hij houdt steentjes in zijn bek en keert terug.

12. 投石於壺中。

Hij gooit de steentjes (middenin)in de pot.

13. 往返十餘次。

Hij heen en weer, meer dan tien keer.

14. 石積水升。

De stenen (worden opgestapeld) stapelen zich op en het water stijgt.

15. 鴉得飲。其渴遂解。

De kraai bekommt te drinken en zijn dorst wordt bijgevolg gelest.

Zin 8:

何以 = BwB wijze/reden

Zin 9:

久之: normaal heeft een SV/adjectief geen lijdend voorwerp. Hier wordt het SV causatief SV Lv. gebruikt: “het lang maken”.

似 = bijwoord, 所 = betrekkelijk voornaamwoord en 悟 = werkwoord (genominaliseerd)

Zin 13:

十餘次 = BwB van hoeveelheid: - op het einde van de zin (ook na het Lv.)

- wordt niet ingeleid door een CV

(idem voor tijdsduur en afstand)

Zin 14:

積 en 升 zijn allebei transitieve werkwoorden (werkwoorden die normaal een object (nodig) hebben). Wanneer een transitief werkwoord, zoals in deze zin, wel een onderwerp heeft en geen object, dan wordt dit werkwoord passief gebruikt. => stenen worden opgestapeld en het water “wordt gestegen”.

v. 五、善射者 · 孟子離婁下

1. 子濯孺子。鄭之善射者也。

Zi Zhuoruzi is diegene van Zheng die goed kan schieten.

2. 鄭人使之侵衛。衛使庾公之斯追之。

De mensen van Zheng sturen hem om Wei aan te vallen. Wei zendt Yugongzhisi om hem te achtervolgen.

3. 子濯孺子曰。

Zi Zhuoruzi zegt:

4. 今日我疾作。不可以執弓。

“Vandaag ben ik ziek. Ik kan mijn boog niet meer vasthouden.

5. 吾死矣。

Ik ben dood.”.

6. 問其僕曰。

Hij vraagt aan zijn dienaar:

7. 追我者誰也。

“Wie is degene die mij achtervolgt?”.

8. 其僕曰。庾公之斯也。

Zijn dienaar (zegt) antwoordt: “Het is Yugongzhisi.”.

9. 子濯孺子曰。吾生矣。

Zi Zhuoruzi zegt: “Ik leef.”.

10. 其僕曰。庾公之斯。衛之善射者也。

Zijn dienaar: “Yugongzhisi is diegene van Wei die goed kan schieten.

11. 夫子曰。吾生。何謂也。

De meester zegt: “Ik leef.”. Wat betekent dit?”.

12. 子濯孺子曰。庾公之斯之師為尹公之他。

Zi Zhuoruzi zegt: “De leraar van Yugongzhisi is Yingongzhituo.

13. 尹公之他之師即我。

De leraar van Yingongzhituo ben ik (net).

14. 尹公之他君子也。

Yingongzhituo is een edel man.

15. 其友必非小人也。

Zijn vriend is dus noodzakelijkerwijze geen ordinaire man.”.

16. 庾公之斯至。

Yugongzhisi komt aan.

17. 曰。夫子何為不執弓。

Hij zegt: “Heer, waarom houdt u uw boog niet vast?”.

18. 子濯孺子曰。今日我疾作。不可以執弓。

Zhi Zhuoruzhi zegt: “Vandaag ben ik ziek. Ik kan mijn boog niet vasthouden.”.

19. 庾公之斯曰。小人之師乃夫子之徒。

Yugongzhisi zegt: “De leraar van dit armzalig persoon is precies de leerling van u, heer.

20. 我不忍以夫子之道反害夫子。

Ik verdraag het niet om met de weg van mijn meester op zijn beurt de meester te schaden.

21. 雖然。今日之事。君事也。

Hoewel het zo is, de taak van vandaag is een opdracht van de heer.

22. 我不敢廢。

Ik durf het niet te verwaarlozen.”.

23. 去其矢之金。四射而後返。

Hij neemt (het metaal) de punt van zijn pijlen weg, schiet viermaal en daarna keert hij terug.

c. Oefeningen

I. Grammaticale vragen

(les 1,2,4 en 5)

1. Chinees is een isolerende taal omdat het geen vervoegingen en verbuigingen heeft, elk karakter staat op zich/heeft een eigen functie.
2. Een zin bestaat minimaal uit een onderwerp (hoeft niet uitgedrukt te zijn) en een predikaat.
3. Functies van 之: - 3de persoon enkelvoud als lijdend voorwerp
- partikel tussen bepaling en kern
4. De directe rede (hij zegt: "...") wordt gevormd met 曰 en de indirecte rede (hij zegt dat) met 言.
5. Een Bijwoordelijke bepaling specificeert het werkwoord.
以: BwB van middel, reden (ook voegwoord (leidt doelzin in))
於: BwB van plaats, vergelijking (ook handelend voorwerp)
6. Men spreekt van inversie wanneer het Lv./CCV voor het Ww./CV springt.
bv.: 何以 何擊
7. Stative verbs zijn "adjectieven" die zich gedragen als werkwoorden, zoals 吉, 凶, 高
8. Een transitief werkwoord heeft een lijdend voorwerp nodig, terwijl een intransitief werkwoord gewoon op zichzelf kan staan.
9. Een NP is een predikaat dat rechtstreeks aan het onderwerp wordt toegevoegd, zonder (koppel)werkwoord.
10. Een voornaamwoordelijk bijwoord staat bij het werkwoord (in bijwoordelijke positie), maar specificeert het onderwerp/naamwoord. (bv. 皆)
11. Verschillende vormen van het verbaal predikaat: - Ww. (+ Lv.)
- SV
12. Een betrekkelijk voornaamwoord is een voornaamwoord dat een betrekkelijke bijzin inleidt. (Het kind dat de vogel slaat)
13. de vier verschillende soorten onderwerpen bij 有:
- persoonlijk onderwerp: 有 wordt transitief gebruikt (hij heeft een tv)
- onpersoonlijk onderwerp: 有人 = Er zijn mensen.
- analytisch (/pseudo-) onderwerp: 石有鳥 = Op de rots zijn er vogels.
Analytisch is het een onderwerp, maar op semantisch gebied is het een plaatsbepaling.
- pseudo-onderwerp: 鳥有鴉 : duidt geheel aan waaruit één wordt geselecteerd.
14. Waarom leidt 有 geen pivot-structuur in? Bij een pivot-structuur moet op X een lv. volgen, waarvan het 1ste onderdeel het ond. is van de rest van het lv. 有 wordt strikt genomen gevolgd door een lv-zin, niet door een "zuiver" lv.

15. Een retorische vraag is een vraag waarop men geen antwoord verwacht.
bv.: 豈至此哉。 : Hoe zou het tot dit gekomen zijn? (豈: leidt retorische vraag in)
16. 且: opsomming
而: verbinding (en, maar)
17. 甚: kan zowel een bijwoord (erg, zeer, heel) als bijvoeglijk naamwoord (en stative verb; erg) zijn.
18. In een voorwaardelijke bijzin staat 使 voor het onderwerp en volgt 若 op het onderwerp.
19. Functie 亦: A 亦 B: zet A en B op gelijke hoogte
- wanneer A en B gelijk zijn: ook
- als het ond. van A niet gelijk is aan het ond. van B: tevens, en,...
20. Wanneer een stative verb gevolgd wordt door een lv. kan het causatief of denominatief gebruikt worden. Bv.: 高之
- causatief: Ik maak het hoog.
- denominatief: Ik vind het hoog.
21. Door het lv. na een transitief werkwoord weg te laten, kun je een passieve “structuur” vormen (op semantisch niveau). De agens kan worden toegevoegd d.m.v. een CV-structuur (於: handelend persoon/voorwerp).
- 兒擊 : Het kind wordt geslagen.
- 兒擊於父 : Het kind wordt geslagen door de vader.
22. 為
23. 可 + Ww. wordt passief gezien (可見= zichtbaar) terwijl 可以 + Ww. actief vertaald wordt (可以見 = kunnen zien).
24. Verschillende negaties: 不 (negatie VP) en 非 (negatie NP)
25. 矣 = een eindpartikel dat duidt op voltooiing van de/een actie
26. De spil in een pivot-constructie is zowel patiens als agens omdat hij t.o.v. de hoofdzin (of een overkoepelende bijzin) de functie van lijdend voorwerp (patiens) heeft en het onderwerp (agens) is van de bijzin die volgt op de spil.

II. Vertaal naar het Klassiek Chinees

1. Vader zegt dat de roep van de kraai ramspoediger is dan de roep van de ekster. Daarom treft de jongen de ekster niet.
2. Wie vogels treft, is niet wijs.
3. Jij kunt de oorzaak ervan kennen.
4. De vriend van de vader van de jongen die snel in de tuin wandelt, treft kraaien die op hoge bomen zingen met stenen.
5. De dorpeling legt de jager uit dat er in de bergen een tijger is die geen mensen kwaad doet.
6. Wat ik zie is de schaduw die ik langer maak.
7. De leraar/heer stuurt zijn dienaar om diegene die hem achtervolgt neer te schieten.
8. Het kind maakt zijn vader vrolijk.

1. 父言鴉之鳴凶於鵲之鳴。以故兒不擊鵲。
2. 擊鳥者不智。
SV
3. 汝能知其故。
4. 急行於院之兒之父之友以石擊鳴於高樹之鴉。
5. 鄉人為獵人說山有不傷人之虎。
6. 我所見者我所長之影。
7. 夫子使其僕射追之者。
8. 兒使其父樂。
Lv./Ond. SV (pivot-structuur)

